

Lietuvai 100

Jaunās tūkstošgades izaicinājumi liek latviešiem un lietuviešiem turēties cieši kopā, apsvērumā Lietuvai valsts neatkarības atjaunošanas simtgadē sacīja Valsts prezidents Raimonds Vējonis.

“Dārgā brāļu tauta! Sirsnīgi sveicu jūs Lietuvas valsts neatkarības atjaunošanas simtajā gadadienā! Gadsimtu griežos latviešu un lietuviešu likteņi ir cieši savijušies, un arī jaunās tūkstošgades izaicinājumi liek mums turēties cieši kopā. Kā vienmēr, arī šodien, ir tikpat svarīgi sajūst otra plecu un būt gataviem to atbalstīt,” apsvērumā norādīja Vējonis.

Viņš uzsvēra, ka Latviju un Lietuvu vieno ne tikai pagātne, bet arī kopīgs nākotnes redzējums – kopīga atbildība par notiekošo

Baltijā, Eiropā un visā pasaulē. Mūs saista vēlme būt brīviem un veidot pašiem savas, brīvas un neatkarīgas valstis.

“Kopā mēs esam iegājuši brīvu un demokrātisku Rietumu valstu saimē, mūsu ekonomikas attīstās ciešā mijiedarbībā, un mūsu sadarbības iespējas ne tuvu nav izsmeltas. Latvija un Lietuva roku rokā iet garu un plaukstošu ceļu, un tas ir tikai sākums,” apsvērumā min Valsts prezidents.

Viņaprāt, viena no “skaistākajām pieturām šajā ceļā” ir atbildība par abu valstu kopīgo un pasaulē vienīgo baltu tautu kultūras mantojumu, kas ikgadēji simboliski tiek apliecināts svētkos.

LETA

PBLA un ALA pārstāvji viesojas NATO stratēģiskās komunikācijas centrā

No kreisās: Amerikas latviešu apvienības ģenerālsekretārs Raits Eglītis, Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktors Jānis Sārs, PBLA valdes priekšsēde Kristīne Saulīte un pārstāvniecības vadītājs Jānis Andersons. Foto: PBLA.

GREIZSIRDĪGĀS MĀSAS: CIK VIENOTAS IR BALTIJAS VALSTIS?

Februārī svinam Lietuvas un Igaunijas neatkarības simtgadi, un šis ir īstais brīdis, lai aplūkotu Baltijas valstu attiecības. Lai gan kopīgā mums neapšaubāmi ir vairāk nekā atšķirīgā, tomēr daudzās jomās starp Baltijas valstīm vērojama ne tikai sadarbība, bet arī sīva konkurence.

Baltijas valstis ir vienaudzes, kas XX gadsimtā piedzīvojušas ļoti līdzīgu likteni, tādēļ nav brīnums, ka gan Eiropā, gan bijušās PSRS teritorijā daudzi joprojām neatšķir Latviju no Lietuvas un Igaunijas, nemēģinot iedziļināties mūsu atšķirībās. No pirmā acu uzmetiena Latvija, Lietuva un Igaunija tiešām šķiet kā trīs māsas, trīs nelielas valstis pie Baltijas jūras, taču tuvākā saskarsmē dažkārt izrādās, ka to sadarbība mēdz atgādināt arī Krilova fabulu par gulbi, vēzi un līdaku, kas katrs cenšas vilkt velti uz savu pusi. Kā jau dažkārt gadās attiecībās starp trim māsām, Baltijas valstu vidū ir vērojama ne tikai draudzība, savstarpēja palīdzība un solidaritāte, bet skaudība un konkurence. Piemēram, latviešiem nākas apskaut igauņus un lietuviešus par labāku autoceļu stāvokli, efektīvāku valsts pārvaldi un sekmīgāku etnisko konfliktu risināšanu.

“Baltijas valstis nav identiskās trīnītes, katrai no tām ir savs skatījums uz pasauli. Taču kopumā Baltijas valstu attiecības

ir ļoti veselīgas, kā tam arī vajadzētu būt starp draudzīgām valstīm, kurām ir daudz kopīgu mērķu un interešu,” uzsver Latvijas Universitātes profesore Žaneta Ozoliņa.

Latvieši pa vidu

Tam piekrīt arī Saeimas deputāts Romualds Ražuks, pēc izcelsmes lietuvietis, kurš jau ilgu laiku darbojas arī Baltijas Asamblejā (sadarbības organizācija, ko veido Baltijas valstu parlamentu deputāti). “Baltijas valstu sadarbība ikdienā ir ļoti cieša, lai arī mēs iztikam bez skaļa pompa un mūžīgas mīlestības solījumiem.” Ražuks novērojis, ka katrai tautai raksturīgās iezīmes atspoguļojas arī Baltijas Asamblejas darbā: igauņi bieži nāk klajā ar vērienīgu reformu plāniem, lietuvieši par kaut ko aizsvilstas, bet latvieši cenšas spēlēt vidutāju lomu. “Atklāti sakot, Baltijas vienotība visvairāk ir vajadzīga tieši mums, jo gan Igaunijai, gan Lietuvai ir citi kaimiņi, ar ko veidot ciešu sadarbību, bet Latvijai nav īpašas izvēles,” secina Ražuks. Viņš uzskata, ka arī ikdienas saziņas līmenī attiecības starp Baltijas tautām ir ļoti labas. “Ja latvietis aizbrauc uz Lietuvu un pasaka, ka viņš ir no Latvijas, vairumā gadījumu cilvēki viņu uztvers ļoti pretimnākoši.”

Latvijā gan dažkārt gadās dzirdēt arī nievājošus izteikumus par dienviņu kaimiņiem, piemēram, par lietuviešu biznesa

16. februārī Pasaules Brīvo latviešu apvienības un Amerikas latviešu apvienības pārstāvji tikās ar NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktoru Jāni Sārtu.

Tikšanās gaitā tika pārrunāti jautājumi, kas saistās ar vēlēšanu sistēmu aizsardzību gan šeit, Latvijā, gatavojoties Saeimas vēlēšanām, gan ASV, gatavojoties šī rudenis “mid-term” vēlēšanām, kā arī tas kā pasaules latviešu organizācijām aizstāvēt

paradumiem vai tirdzniecības milzi “Maxima”, kas iekarojis vietu teju katrā Latvijas mazpilsētā. Ražuks spriež, ka lietuviešu veiksmi biznesā veicina no slāviem aizgūtas tirgošanās iemaņas un izteikts cīnītāju gars. “Nedrīkst aizmirst, ka lietuvieši divus gadsimtus dienā karoja ar krustnešiem, tādēļ ieguva labu rūdtījumu. Tomēr, manuprāt, Latvijā cilvēkiem ir daudz plašākas iespējas izpausties, jo šeit nav tik stingru rāmju, ko uzliek sabiedrība. Lietuvā visa kultūra ir veidojusies stingrā katoļu baznīcas ietekmē, savukārt Latvijā to ietekmējušas vairākas konfesijas un brīvdomība pie mums ir daudz lielāka.”

Dievs, svētī Baltiju!

Lietuvas politikas pētnieks Artūrs Račs spriež, ka uzskats par

savu elektronisko datu drošību, ticamību un reputāciju moderno komunikāciju un viltus ziņu pasaulē. J. Sārta uzsvēra, cik svarīgi organizācijām ir izveidot un saglabāt savu ticamību un reputāciju, kas nodrošina komunikatīvo ietekmi sabiedrībā. Viņš arī izteica cerību, ka PBLA un tās dalīborganizācijas ar savu darbu veicina to, ka latvieši pasaulē uztur savu latvisko identitāti elektroniskās informācijas vidē.

latviešiem un lietuviešiem kā nešķīramām “brāļu tautām” ir kārtējais mīts. “Tas saglabājies vēl no padomju laikiem, kad pārējie PSRS iedzīvotāji baltiešus vispār uzskatīja par vienu tautu. Lai gan patiesībā atšķirības starp, piemēram, lietuviešiem un igauņiem, ir milzīgas: gan kultūrā, gan reliģijā, gan valodā. Galvenās saites, kas mūs vieno, ir Baltijas jūra un kopā pārciestais padomju okupācijas periods,” uzskata Račs.

Līdzīgas atziņas nereti izskanējušas arī Igaunijā, kas sevi vairāk salīdzina ar Somiju un citām ziemeļvalstīm, bet Baltijas valsts statusu uztver teju kā vēstures radītu pārpratumu. Baltijas tautu kopībai patiesībā ir samērā nesena vēsture; šis jēdziens tā īsti sāka attīstīties tikai XIX gadsimtā, kad bal-

J. Sārta sniedza pozitīvu atbildi ALAs ielūgumam uz apvienības 67. kongresu Vašingtonā. Tikšanās dalībnieki pārrunāja kongresa programmu un ASV, Kanādas un Austrālijas latviešu lomu Latvijas drošības stiprināšanā. PBLA pārstāvēja valdes priekšsēde Kristīne Saulīte un pārstāvniecības vadītājs Jānis Andersons. Amerikas latviešu apvienību pārstāvēja ģenerālsekretārs Raits Eglītis.

PBLA

tieši bija iekļauti Krievijas impērijas sastāvā. Cara režīmam vārds “Baltija” bija vieglāk sagremoājams nekā “Latvija”, tādēļ, piemēram, Baumaņu Karļa lūgšana “Dievs, svētī Latviju!” pirmsākumos ilgu laiku tika izpildīta ar vārdiem “Dievs, svētī Baltiju”.

Vieno bailes no Krievijas

Krievijas un Vācijas impēriju sabrukums 1918. gadā pavēra ceļu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas neatkarībai, bet Baltijas valstu sadarbība pagājušā gadsimta 20. un 30. gados nebūt nevedās raiti. Piemēram, valsts aizsardzības jautājumos Lietuva par savu bīstamāko ienaidnieci uzskatīja Poliju, igauņi baidījās no PSRS, savukārt Latvija raizējās gan par PSRS, gan par Vācijas draudiem. (Turpinājums 5. lpp.)